

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра комп'ютерних систем, мереж та кібербезпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету інформаційних технологій

проф. О.Г. Глазунова

_____ 2023 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри
комп'ютерних систем, мереж та кібербезпеки

Протокол № 10 від «17» травня 2023 р.

Касаткін Завідувач кафедри
(доц. Касаткін Д.Ю.)

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП

«Кібербезпека»

Гарант ОП

Лахно
(проф. Лахно В.А.)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІЦЕНЗУВАННЯ І СЕРТИФІКАЦІЯ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ

спеціальність	<u>125 “Кібербезпека”</u>
освітня програма	<u>Кібербезпека</u>
Факультет	<u>Інформаційних технологій</u>
Розробник:	<u>д.пед.н., професор Мамченко С.М.</u>

Київ – 2023 р.

1. Опис навчальної дисципліни

ЛІЦЕНЗУВАННЯ І СЕРТИФІКАЦІЯ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	125 – Кібербезпека	
Освітня програма	Кібербезпека	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	–	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	4	
Семестр	7	
Лекційні заняття	30	
Практичні, семінарські заняття	–	
Лабораторні заняття	30	
Самостійна робота	60	
Індивідуальні завдання	–	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Питання, що розглядаються: Нормативно-правове забезпечення, що регламентує проведення ліцензування, атестації та сертифікації в сфері інформаційної безпеки об'єктів інформаційної діяльності (ОІД), вимоги щодо провадження ліцензованої діяльності в галузі криптографічного та технічного захисту інформації, загальні положення та порядок організації та проведення атестації комплексів технічного захисту інформації, етапи підготовки та проведення сертифікації засобів технічного та криптографічного захисту інформації.

Навчальна дисципліна забезпечує формування ряду фахових компетентностей:

СК1. Здатність застосовувати законодавчу та нормативно-правову базу, а також державні та міжнародні вимоги, практики і стандарти з метою здійснення професійної діяльності в галузі інформаційної та/або кібербезпеки.

СК8. Здатність здійснювати процедури управління інцидентами, проводити розслідування, надавати їм оцінку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент набуде певні програмні результати, а саме

ПРН 15. Використовувати сучасне програмно-апаратне забезпечення інформаційно-комунікаційних технологій;

ПРН 18. Використовувати програмні та програмно-апаратні комплекси захисту інформаційних ресурсів;

ПРН 53. Вирішувати задачі аналізу програмного коду на наявність можливих загроз.

Завдання курсу: вивчення дисципліни має прищепити студентам системний підхід з дотриманням

нормативно правових вимог до проведення процедур, пов'язаних з ліцензуванням, атестацією та сертифікацією діяльності в сфері інформаційної безпеки об'єктів інформаційної діяльності.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Семестр 5														
Модуль 1. Нормативно-правове забезпечення, що регламентує проведення ліцензування, атестації та сертифікації в сфері інформаційної безпеки об'єктів інформаційної діяльності.														
Нормативно-правове забезпечення, що регламентує проведення ліцензування, атестації та сертифікації в сфері інформаційної безпеки об'єктів інформаційної діяльності.	1	7	2				5							
Ліцензійні вимоги провадження господарської діяльності з надання послуг в галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України.	1	9	2		2		5							
НД ТЗІ 2.1-001-2001. Створення комплексів ТЗІ. Атестація комплексів ТЗІ. Основні положення.	2	16	2		4		10							
Положення про дозвільний порядок проведення робіт з технічного захисту інформації для власних потреб.	2	18	4		4		10							
Разом за змістовим модулем 1		50	10		10		30							

Модуль 2. Порядок організації та проведення атестації в сфері інформаційної безпеки об'єктів інформаційної діяльності.

Вимоги щодо провадження ліцензованої діяльності в галузі криптографічного та технічного захисту інформації.	1	14	4		4		6						
Атестація комплексів технічного захисту інформації.	2	14	4		4		6						
Порядок організації та проведення атестації. Основний зміст Акту атестації.	2	14	4		4		6						
Етапи підготовки та проведення сертифікації засобів технічного захисту інформації загального призначення.	2	14	4		4		6						
Вимоги щодо провадження ліцензованої діяльності в галузі криптографічного та технічного захисту інформації.	2	14	4		4		6						
Разом за змістовим модулем 2		70	20		20		30						
Всього за семестр		120	30		30		60						
Усього годин		120											

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено робочим навчальним планом	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено робочим навчальним планом	

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Змістовий аналіз нормативно-правового забезпечення, що регламентує проведення ліцензування, атестації та сертифікації в сфері інформаційної безпеки об'єктів інформаційної діяльності	4
2	Розробка Акту атестації КТЗІ	6
3	Розробка комплексу документів до заяви про надання ліцензії на надання послуг в галузі криптографічного захисту інформації.	4
4	Розробка комплексу документів до заяви про надання ліцензії на надання послуг в галузі технічного захисту інформації.	4
5	Етапи проведення сертифікації засобів криптографічного захисту інформації.	4
6	Етапи проведення сертифікації засобів технічного захисту інформації загального призначення	4
7	Вимоги щодо провадження ліцензованої діяльності в галузі криптографічного та технічного захисту інформації	4
	Усього годин	30

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Питання для перевірки знань студентів:

1. Нормативно-правове забезпечення, що регламентує проведення ліцензування, атестації та сертифікації в сфері інформаційної безпеки об'єктів інформаційної діяльності.
2. Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах»
3. Ліцензійні вимоги провадження господарської діяльності з надання послуг в галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України.
4. НД ТЗІ 2.1-001-2001. Створення комплексів ТЗІ. Атестація комплексів ТЗІ. Основні положення.
5. Положення про дозвільний порядок проведення робіт з технічного захисту інформації для власних потреб.
6. Положення про порядок розроблення, виготовлення та експлуатацію засобів криптографічного захисту конфіденційної інформації
7. Кадрові вимоги.
8. Організаційні вимоги.
9. Технологічні вимоги.
10. Документи, що додаються до заяви про одержання ліцензії.
11. Атестація комплексів технічного захисту інформації.
12. Засоби загального призначення, які дозволені для забезпечення ТЗІ, необхідність охорони якої визначена законодавством України.
13. Порядок організації та проведення атестації.
14. Основний зміст Акту атестації.
15. Сертифікація засобів криптографічного та технічного захисту інформації
16. Основні принципи, загальні правила та організаційна структура Української державної системи сертифікації продукції- системи сертифікації УкрСЕПРО.
17. Етапи підготовки та проведення сертифікації засобів криптографічного захисту інформації.
18. Перелік документів та матеріалів, необхідних для проведення сертифікації засобів криптографічного захисту інформації вітчизняного та іноземного виробництва.
19. Етапи підготовки та проведення сертифікації засобів технічного захисту інформації загального призначення.

8. Методи навчання

Бесіда, співбесіда, пояснення, інноваційні методи з використанням мультимедійних презентацій.

9. Форми контролю

- Опитування
- Захист лабораторної роботи, теми.
- Реферативні повідомлення
- Модульне тестування.
- Екзамен

10. Розподіл балів, які отримують студенти.

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та

заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від «26» квітня 2023 р. протокол № 10)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{ат}}$.

11. Рекомендована література

1. Грайворонський М.В., Новіков О.М. Безпека інформаційно-комунікаційних систем. – К.: Видавнича група BVH, 2009. – 608 с.
2. ДСТУ ISO/IEC 27002:2015 Інформаційні технології. Методи захисту. Звід практик щодо заходів інформаційної безпеки (ISO/IEC 27002:2013; Cor 1:2014, IDT).
3. ДСТУ ISO/IEC 27006:2008 «Інформаційні технології. Методи і засоби забезпечення безпеки. Вимоги до органів, які забезпечують аудит і сертифікацію систем менеджменту ІБ».
4. Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах».
5. НД ТЗІ 2.1-001-2001. Створення комплексів ТЗІ. Атестація комплексів ТЗІ. Основні положення.
7. Положення про дозвільний порядок проведення робіт з технічного захисту інформації для власних потреб
8. Положення про порядок розроблення, виготовлення та експлуатацію засобів криптографічного захисту конфіденційної інформації.
9. Ліцензійні вимоги провадження господарської діяльності з надання послуг в галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України.

Інформаційні ресурси

1. <https://guide.dii.gov.ua/view/vydacha-litsenzii-na-provadhennia-hospodarskoi-diiialnosti-z-nadannia-posluh-u-haluzi-kryptohrafichnoho-zakhystu-informatsii-kri-0e3877c7-130d-4d07-958c-ff7c11b3cf72>